

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt onsdag den 19. november 2014

Sag 135/2014

A

(advokat Svend-Aage Dreist Hansen, beskikket)

mod

Faxe Vandforsyning A/S

(advokat Sten Corfix Jensen)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Retten i Næstved den 4. april 2014 og af Østre Landsrets 6. afdeling den 26. maj 2014.

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Poul Søgaard, Niels Grubbe, Thomas Rørdam, Jens Peter Christensen og Oliver Talevski.

Påstande

Kærende, A, har nedlagt påstand om, at advokat Jesper Køppen Mieritz beskikkes til at bistå A med den i retten verserende sag, BS 50-904/2013, mod Faxe Vandforsyning A/S.

Indkærede, Faxe Vandforsyning A/S, har nedlagt påstand om stadfæstelse.

Sagsfremstilling

Den 7. juni 2013 indleverede advokat Kim Steen på vegne A en stævning mod Faxe Vandforsyning A/S ved Retten i Næstved med påstand om tilbagebetaling af 30.000 kr. i for meget betalt vand og afgifter. Advokat Kim Steen udtrådte den 9. december 2013 af sagen.

Under et telefonmøde den 19. december 2013 forhøjede A sin påstand til 100.000 kr., og Faxe Vandforsyning anmodede om, at sagen ikke blev behandlet efter retsplejelovens kapitel 39 om

”Behandling af sager om mindre krav”. Byretten bestemte derefter ved kendelse af 17. januar 2014, at sagen ikke skulle behandles efter reglerne i retsplejelovens kapitel 39.

Ved kendelse af 4. april 2014 pålagde byretten A at lade sagen udføre af en advokat. Byretten fandt i den forbindelse, at der på det foreliggende grundlag ikke var særlige hensyn, der talte for, at retten i medfør af retsplejelovens § 259, stk. 3, 2. pkt., skulle beskikke en advokat for A.

A kærede personligt byrettens kendelse til Østre Landsret, der ved kendelse af 26. maj 2014 afviste kæremålet. I landsrettens kendelse hedder det bl.a.:

”Kærende har nedlagt følgende påstande; at den opkrævede retsafgift modregnes i tilgodehavende i B-2259/2008, at påstanden i sagen forhøjes som begæret, at der ikke meddeles kærende advokatpålæg, at der meddeles kærende fri proces og beskikkes advokat, og at retsafgiften udgør 2.000 kr. Endvidere har kærende anmodet om, at sagen overføres til Østre Landsret.

Indkærende har nedlagt påstand om, at kæremålet afvises, da kærende er meddelt advokatpålæg.

...

Efter votering afsagdes sålydende

k e n d e l s e :

Det bemærkes indledningsvist, at landsretten under et kæremål alene kan træffe afgørelse vedrørende de af en byret afsagte kendelser og beslutninger, jf. retsplejelovens § 389, stk. 1. Landsretten kan således ikke under et kæremål behandle spørgsmål, der ikke har indgået i byrettens behandling af sagen.

Efter retsplejelovens § 259, stk. 2, 2. pkt., kan rettens pålæg til en part om at lade sagen udføre af en advokat ikke indbringes for højere ret.

Da kæreskriftet for landsretten endvidere er indgivet af kærende selv, efter at kærende er meddelt advokatpålæg, anses kæreskriftet som ikke indgivet, jf. retsplejelovens § 259, stk. 3.

Landsretten afviser derfor kæremålet.

T h i b e s t e m m e s :

Kæremålet afvises.”

Den 28. maj 2014 indleverede advokat Jesper Køppen Mieritz på vegne A et sammenfattende processkrift til byretten til brug for den i retssagen berammede hovedforhandling.

Procesbevillingsnævnet meddelte den 7. juli 2014 A tilladelse til kære til Højesteret af landsrettens kendelse, dog således at tilladelsen blev begrænset til spørgsmålet, om landsretten skulle have taget stilling til spørgsmålet om advokatbeskikkelse, jf. retsplejelovens § 259, stk. 3.

Anbringender

A har anført bl.a., at der foreligger særlige hensyn til støtte for at beskikke en advokat for ham. Sagen adskiller sig fra en sædvanlig sag om pengekrav derved, at Faxe Vandforsyning har overdraget til skattemyndighederne at modregne Faxe Vandforsynings påståede tilgodehavende i hans moms- og skattetilgodehavender mv. Han har bestridt eksistensen af Faxe Vandforsynings krav, hvilket krav Faxe Vandforsyning til stadighed har afstået fra at dokumentere, idet Faxe Vandforsyning har opfordret ham til selv at godtgøre, at Faxe Vandforsynings krav ikke eksisterer.

A er meddelt advokatpålæg, hvilket behov han erkender. Han har imidlertid ikke haft held til at rekvirere en advokat, uden at advokaten har forbeholdt sig, at dette kræver, at advokaten bliver beskikket. Som følge af advokatpålægget og den nægtede beskikkelse risikerer han at blive dømt som udebleven for modregnede krav, som Faxe Vandforsyning har afstået fra at redegøre for. Der foreligger dermed særlige hensyn til støtte for at beskikke advokat Jesper Køppen Mieritz som advokat for ham.

A bestrider i øvrigt, at han siden 8. maj 2014 har været repræsenteret ved Dreist Advokater. Derimod har han siden 28. maj 2014 været og er fortsat foreløbigt repræsenteret ved advokat Jesper Køppen Mieritz i den ved Retten i Næstved verserende retssag, hvoraf nærværende kæremål udspringer. Den omtalte henvendelse af 30. juli 2014 vedrørte retssagen og ikke kæremålet. Advokat Svend-Aage Dreist Hansen er først indtrådt i kæresagen i forbindelse med, at A den 1. august 2014 blev meddelt fri proces af Civilstyrelsen.

Faxe Vandforsyning har anført bl.a., at A siden den 8. maj 2014 har været repræsenteret ved Dreist Advokater, og at han fortsat er det. Dreist Advokater har senest den 30. juli 2014 rettet

henvendelse på vegne A i sagen. Det har dermed været muligt for A at finde og lade sig repræsentere ved advokat, og det er hverken godtgjort eller sandsynliggjort, at der skulle være betingelser om beskikkelse tilknyttet denne repræsentation. Den påkærede afgørelse er afsagt i perioden, hvor A har været repræsenteret ved advokat, og der har således ej heller været behov for at tage særskilt stilling til beskikkelse af advokat i forbindelse med det af Østre Landsret stadfæstede advokatpålæg.

Retsgrundlaget

I den dagældende retsplejelovs § 259 (lovbekendtgørelse nr. 1139 af 24. september 2013) hedder det bl.a.:

”Enhver kan både som sagsøger og som sagvolder gå i rette for sig selv.

Stk. 2. Retten kan pålægge en part at lade sagen udføre af en advokat, dersom den ikke finder det muligt at behandle sagen på forsvarlig måde, uden at parten har sådan bistand. Pålægget kan ikke indbringes for højere ret.

Stk. 3. Efterkommes et pålæg efter stk. 2 ikke, betragtes processkrifter, der indgives af parten efter pålæggets meddelelse, som ikke indgivne, ligesom parten anses for udeblevet fra de retsmøder, der afholdes efter pålæggets meddelelse. Hvor særlige hensyn taler derfor, kan retten dog beskikke parten en advokat.”

Bestemmelsen i § 259, stk. 3, 2. pkt., blev indsat i retsplejeloven ved lov nr. 253 af 4. juni 1969 om ændring af lov om rettens pleje.

I bemærkningerne til bestemmelsen (Folketingstidende 1968-69, tillæg A, sp. 2897) hedder det bl.a.:

”Til nr. 7. [§ 259, stk. 2, og stk. 3]

...

Efter den gældende bestemmelse i § 259, stk. 2, kan højesteret og landsret samt underretten, når den medvirker ved forberedelsen af en landsretssag, tilbagevise en parts processkrifter, når de findes uforståelige, og tilkendegive ham, at han må lade sagen udføre af en advokat. På tilsvarende måde kan de nævnte retter under den mundtlige forhandling afvise en part og henvise ham til at lade en advokat møde for sig, når det viser sig, at parten ikke kan fremstille sagen med tilbørlig ro eller klarhed. Efterkommes pålægget ikke, anses parten som den, der ikke har indgivet de pågældende processkrifter, eller som den, der udebliver under pågældende mundtlige forhandling.

I overensstemmelse med udvalgets indstilling foreslås der åbnet mulighed for, at retten i særlige tilfælde kan beskikke parten en advokat i stedet for at lade de lige nævnte

retsvirkninger indtræde. Formålet hermed er at give retten adgang til at afværge de uheldige følger, som en anvendelse af § 259, stk. 2, ellers kan medføre. Reglen er således ikke i første række givet af hensyn til parten, men derimod af hensyn til retten, der ikke bør tvinges til at medvirke til reelt utilfredsstillende resultater. Der vil i det her nævnte tilfælde formentlig ofte være anledning for retten til at gøre brug af den foreslåede bestemmelse i § 335 (forslagets nr. 9), således at det pålægges parten at refundere statskassen dennes udgifter i anledning af advokatbeskikkelsen.”

Det udvalg, der henvises til i bemærkningerne, er det af Justitsministeriet den 2. november 1960 nedsatte udvalg, der afgav betænkning nr. 404/1966 om ændring af reglerne om fri proces og organisation af den vederlagsfri retshjælp. Også i udvalgets betænkning er det anført, at formålet med § 259, stk. 3, 2. pkt., om advokatbeskikkelse er som angivet i de ovenfor citerede bemærkninger.

Højesterets begrundelse og resultat

Byretten pålagde ved kendelse af 4. april 2014 A at lade sagen udføre af en advokat, jf. retsplejelovens § 259, stk. 2, 1. pkt. Byretten afslog ved samme kendelse at beskikke en advokat for ham, jf. retsplejelovens § 259, stk. 3, 2. pkt.

A har ved et kæreskrift, der er udfærdiget af ham personligt, indbragt bl.a. byrettens afslag på advokatbeskikkelse for landsretten. Sagen angår, om landsretten har været berettiget til at afvise at behandle byrettens afslag.

Efter retsplejelovens § 259, stk. 2, 2. pkt., kan rettens pålæg til en part om at lade sagen udføre af en advokat ikke indbringes for højere ret. En tilsvarende afskæring af retten til at kære gælder ikke med hensyn til rettens afslag på advokatbeskikkelse efter retsplejelovens § 259, stk. 3, 2. pkt. Byrettens afslag på advokatbeskikkelse i denne sag kan derfor påkæres til landsretten efter de almindelige regler herom.

Det følger af retsplejelovens § 259, stk. 3, 1. pkt., at i de tilfælde, hvor et advokatpålæg efter § 259, stk. 2, ikke efterkommes, betragtes processkrifter, der indgives af parten efter meddelelsen af pålægget, som ikke indgivne, ligesom parten anses for udeblevet fra retsmøder, der afholdes efter pålæggets meddelelse.

Et kæreskrift, der indgives af parten personligt, efter at advokatpålæg er meddelt, omfattes af retsvirkningen efter § 259, stk. 3, 1. pkt. Højesteret finder, at dette også gælder kæremål om afslag på advokatbeskikkelse efter § 259, stk. 3, 2. pkt. Højesteret lægger herved vægt på, at der hverken i ordlyden af denne bestemmelse eller i forarbejderne er holdepunkter for at antage, at en part, der har fået afslag på beskikkelse af advokat, kan kære afslaget personligt, uanset at den pågældende har fået meddelt et advokatpålæg.

Det bemærkes, at landsretten – i stedet for at se bort fra partens personlige kæreskrift – efter omstændighederne kan beskikke en advokat for parten under behandlingen af kæremålet, jf. princippet i § 259, stk. 3, 2. pkt.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens kendelse.

I kæremålsomkostninger for Højesteret skal A betale 5.000 kr. til Faxe Vandforsyning til dækning af advokatudgifter.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse stadfæstes.

I kæremålsomkostninger for Højesteret skal A (dennes retshjælpsforsikring), subsidiært statskassen, betale 5.000 kr. til Faxe Vandforsyning A/S.

Kæremålsomkostningerne skal betales inden 14 dage efter afsigelsen af denne kendelse og forrentes efter rentelovens § 8 a.